

**World Health
Organization**

Europe

**DSÖ Avrupa Bölgesi'nde
COVID-19 ve
Mülteci ve Göçmen Sağlığı Ara Rehberi**

Rehber 25 Mart 2020 tarihinde yayınlanmıştır

Not: Bu belge, COVID-19'un epidemiyolojisinin değişimi çerçevesinde düzenli olarak gözden geçirilecek ve güncellenecektir.

Yayınlarla ilgili taleplerinizi DSÖ Avrupa Bölge Ofisine iletebilirsiniz:

Publications

WHO Regional Office for Europe

UN City, Marmorvej 51

DK-2100 Copenhagen Ø, Denmark

Alternatif olarak, Bölge Ofisinin web sitesinden dokümantasyon, sağlık bilgileri veya teklif verme veya tercüme izni için çevrimiçi bir istek formu doldurabilirsiniz (<http://www.euro.who.int/pubrequest>).

© Dünya Sağlık Örgütü 2020

Tüm hakları saklıdır. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi, yayınlarını kısmen veya tamamen çoğaltmaya veya tercüme etmeye yönelik taleplerini memnuniyetle karşılamaktadır.

Kullanılan yayınlar ve bu yayındaki materyalin sunumu, Dünya Sağlık Örgütünün herhangi bir ülkenin, bölgenin, şehrin veya bölgenin veya kurumlarının hukuki statüsü hakkında veya sınırlarının veya hudutlarının sınırlandırılması konusunda bir fikrini ima etmez. Haritalardaki noktalı çizgiler, henüz tam olarak anlaşmaya varılamayan yaklaşık sınır çizgilerini temsil eder.

Belirli şirketlerin veya belirli üreticilerin ürünlerinden bahsedilmesi, Dünya Sağlık Örgütü tarafından bahsi geçmeyen benzer nitelikteki başka ürünlerin yerine onaylandığını veya önerildiğini ima etmez. Hatalar ve eksiklikler hariç olmak üzere, tescilli ürünlerin adları ilk harfleri büyük harf olacak şekilde ile ayrıt edilmiştir.

Bu yayında yer alan bilgilerin doğrulanması için Dünya Sağlık Örgütü tarafından makul tüm önlemler alınmıştır.

Ancak, yayınlanan materyal açık veya zımni herhangi bir garanti olmaksızın dağıtılmaktadır. Materyalin yorumlanması ve kullanılması sorumluluğu okuyucuya aittir. Dünya Sağlık Örgütü hiçbir durumda bu dokümanın kullanımından doğacak zararlardan sorumlu tutulamaz. Yazarlar, editörler veya uzman grupları tarafından ifade edilen görüşler, Dünya Sağlık Örgütünün kararlarını veya belirtilen politikasını yansıtmayabilir.

Giriş

Bu kılavuz, yeni coronavirus (COVID-19) salgını ile ilgili olarak göçmenlere ve mültecilere sağlık hizmeti sunanlar tarafından alınan kararlara rehberlik etmesi için sağlık yetkilileri tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Bu belge, her türlü koşullarda yaşamını sürdürmekte olan göçmenlerin (1) ve mültecilerin (2) ihtiyaçlarını ve haklarını ele almak için tasarlanmıştır.

DSÖ tarafından COVID-19 ile ilgili yapılan genel tavsiyeler ([burada](#) linkini bulabilirsiniz) değişmekte olan rehberlerdir. Test, sağlık taraması ve karantina hakkındaki asılsız olan tedbirler göçmenlere ve mültecilere uygulanmamalıdır.

Mültecilerin ve Göçmenlerin Hakları

Uluslararası göçmenler DSÖ Avrupa Bölgesi'ndeki nüfusun yaklaşık %10'unu oluşturur (3). Bölgedeki mültecilerin yaklaşık %7'si göçmen olarak tanınmaktadır (4), bu da onlara 1951 Mülteci Konvansiyonu ve 1967 Protokolü (1) kapsamında belirli yasal korumalar sağlamaktadır. Mültecilik statüsüne bakılmaksızın göçmenler ve mülteciler de dahil olmak üzere tüm insanlar İnsan Hakları Hukuku (5), DSÖ Anayasası (6) ve diğer ilgili beyanlar, kararlar ve çerçeveler ile korunmaktadır.

Özel Endişeler

Göçmenler ve mülteciler, genel popülasyona göre sağlıkla ilgili risklere ve hassasiyetlere daha fazla sahip olabilirler ve genellikle sağlık hizmetlerine erişimde bazı engellerle yüzleşebilirler. Bulaşıcı hastalık salgınları gibi acil durumlara yanıt verirken bunlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu durum özellikle hastalık gözetiminin, erken uyarının, yanıt sistemlerinin, sağlık hizmetlerine erişimin, sağlık hizmetlerinin sağlanmasının ve risk iletişiminin uygunluğundan emin olmak için önemlidir. Grup olarak bu popülasyon, acil durum müdahalesi sırasında uygulanabilecek önlemler nedeniyle özellikle damgalanma ve ayrımcılık riski altındadır.

Göçmenler ve mülteciler, onları COVID-19 da dahil olmak üzere özellikle solunum yolu enfeksiyonlarına karşı savunmasız hale getiren koşullar altında **yaşayabilirler**. Bu koşullar arasında birarada kalabalık yaşamak ve çalışma koşulları; fiziksel ve zihinsel stres; ve konut, gıda ve temiz sudan yoksunluk gibi durumlar yer alır.

Dil engelleri, tesislere erişimdeki fiziki engeller, yasal ve finansal engeller de dahil nedenlerle sağlık hizmetlerine erişimdeki engeller, onların sağlık risklerini arttırmaktadır.

COVID-19 Salgını Sırasında Gözönünde Bulundurulması Gereken Belirli Unsurlar

1. Bir salgın sırasında, göçmenler ve mülteciler bilgileri almalarının önünde engellerle karşılaşabilirler. Üye Devletlerin toplumdaki herkese ulaşan sağlıkla ilgili mesajlar geliştirme becerisine sahip olmalarını sağlamak, salgını kontrol altına alabilecek veya durdurabilecek davranışların teşvik edilmesine katkıda bulunur. Özellikle de bu popülasyonun herhangi bir damgalanma ve ayrımcılığa uğramaması için dikkat edilmelidir. Bu bağlamda, genel olarak göçmenlerin ve mültecilerin, bulaşıcı hastalıkların ev sahibi popülasyona bulaştırıcılığı açısından çok düşük riskli oldukları, ancak sağlığın sosyal belirleyicileri sebebiyle kendileri açısından büyük riskler taşıdıkları vurgulanmalıdır (7).

2. 2016'da oy birliğiyle kabul edilen "DSÖ Avrupa Bölgesi'nde göçmen ve mülteciler için strateji ve eylem planı"nın 4. Stratejik Öncelik Alanı, halk sağlığında hazırlıklı olma ve etkin bir yanıt verme konularına özellikle eğilmiştir. Göçmenlerin ve mültecilerin sağlığını (9) Öncelik 1 (c) altında teşvik eden 2019 küresel eylem planı, bulaşıcı hastalık salgınları sırasındaki tüm faaliyetlerin Uluslararası Sağlık Tüzüğü (2005) ile ilgili uluslararası yasal sorumluluklar ve taahhütlerle uyumlu olduğunu desteklemektedir (10).

COVID-19 Salgınına Hazırlık ve Yanıt Operasyonları için Öneriler

1. Bütün ulusal sağlık uygulamaları, insan sağlığı hakkının korunmasını sağlamak için tüm mültecilere ve göçmenlere sağlanmalıdır.
2. DSÖ tarafından önerilen hastalık kontrol tedbirleri göçmenler ve mülteciler için test ve karantina ile ilgili asılsız olan tedbirlere itibar edilmemesi kaydıyla uygulanmalıdır. ([Burada](#) karantina hakkında daha fazla bilgi bulabilirsiniz) (11).
3. Grip ve COVID-19 da dahil olmak üzere solunum yolu enfeksiyonlarına ilişkin hijyen önerileri gibi önleme, teşhis ve enfeksiyon kontrol tedbirlerinin ulusal strateji ve salgınlar sırasındaki planlarda göçmen ve mültecileri kapsadığından ve marjinalleşmiş veya ulaşılması zor gruplara ulaşmak için özel önlemler aldığından emin olunmalıdır.
4. Yazılı materyalleri çevirerek uygun dillerde mümkün olduğunca bilgi sağlanmalıdır (12) ([Buraya](#) bakabilirsiniz ve Arapça, Farsça, Peştu, Urduca ve daha fazlası için "öteki diller" e bakabilirsiniz). Bu esnada göçmen ve mülteci topluluklarının üyelerini de dahil ederek doğruluk ve kültürel uyum kontrolleri yapılmalıdır. Toplum temelli organizasyonlar veya etnik/dini medya, belirli topluluklar tarafından daha fazla güvenilir olabilir. Bu aktörlerin ve uygun ise kişilerarası iletişimin güçlendirilmesi, uygun ise düşünülebilir.
5. Mülteci ve göçmen grupların bilimsel çevrimiçi kaynaklara erişemeyebileceği düşünülerek uygun iletişim teknolojileri belirlenmelidir. El broşürleri, çağrı merkezleri veya şahsi kanallar daha etkili olabilir. Bu gruplar gerçekten mesajlaşarak veya sosyal medya ile anahtar mesajlardan yararlanabilir. COVID-19 sırasında daha fazla bilgi veya Risk İletişimi ile iletişim kurmak için lütfen Cristiana Salvi (salvic@who.int) veya Simon Van Woerden (vans@who.int) ile iletişime geçiniz.
6. Bazı göçmen ve mülteci grupların yasal kayıt korkusunun, bireyler ve toplum için doğrudan tehdit oluşturabilecek sağlık hizmeti aramalarına engel olmaması sağlanmalıdır.
7. Giriş noktalarındaki genel müdahaleler, korunmak için tavsiye mesajları vermeye ve sağlık hizmetlerine nasıl ulaşılacağı ile ilgili pratik bilgiler sağlamaya odaklanmalıdır. Gelişte sağlık beyanları toplanmalı ve gerektiğinde uygun bir risk değerlendirmesine ve takibe izin verecek iletişim bilgileri alınmalıdır (13). (Ayrıca [burada](#) giriş noktaları ile ilgili detaylı bilgi bulabilirsiniz.)

Referanslar

1. Convention and protocol relating to the status of refugees. Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees; 1951 (United Nations General Assembly Art.1(A)(2); <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html>, accessed 23 March 2020).
2. Glossary on migration. Geneva: International Organization for Migration; 2019 (https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf, accessed 23 March 2020).
3. International migrants stock 2019. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division; 2019 (<https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>, accessed 23 March 2020).
4. Global trends: forced displacement in 2018. Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees; 2019 (<https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/5d08d7ee7/unhcr-global-trends2018.html>, accessed 23 March 2020).
5. Universal declaration of human rights. New York: United Nations; 1948 (United Nations General Assembly resolution 217A; <https://www.un.org/en/universal-declaration-humanrights/index.html>, accessed 23 March 2020).
6. Constitution of the World Health Organization. New York: United Nations; 1948 (http://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf, accessed 23 March 2020).
7. Report on the health of refugees and migrants in the WHO European Region: no public health without refugee and migrant health (2018). Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2018 (<http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/report-on-the-health-of-refugees-andmigrants-in-the-who-european-region-no-public-health-without-refugee-and-migrant-health2018>, accessed 23 March 2020).
8. Strategy and action plan for refugee and migrant health in the WHO European Region. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2016 (EUR/RC66/8; http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0004/314725/66wd08e_MigrantHealthStrategyActionPlan_160424.pdf, accessed 23 March 2020).
9. Promoting the health of refugees and migrants: draft global action plan 2019–2023. In: Seventysecond World Health Assembly, Geneva, 23 May 2019. Geneva: World Health Organization; 2019 (A72/25; <https://www.who.int/publications-detail/promoting-the-health-of-refugees-andmigrants-draft-global-action-plan-2019-2023>, accessed 23 March 2020).
10. International Health Regulations (2005), third edition. Geneva: World Health Organization; 2016 (<https://www.who.int/ihr/publications/9789241580496/en/>, accessed 23 March 2020).
11. Considerations for quarantine of individuals in the context of containment for coronavirus disease (COVID-19). Geneva: World Health Organization; 19 March 2020 (Technical documentation; <https://www.who.int/publications-detail/considerations-for-quarantine->

of individuals in the context of containment for coronavirus disease (COVID-19), accessed 23 March 2020).

12. 2020 coronavirus materials. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2020 (<https://euro.sharefile.com/share/view/scae327b685b4eee9/foc028a3-2804-4e32-a6edb691dd9f4cc1>, accessed 23 March 2020).
13. Coronavirus disease (COVID-19) technical guidance: points of entry and mass gatherings. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novelcoronavirus-2019/technical-guidance/points-of-entry-and-mass-gatherings>, accessed 23 March 2020).

Göç ve Sağlık Programı (euphame@who.int)

© Dünya Sağlık Örgütü 2020

DSÖ Avrupa

Bölge Ofisi

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Birleşmiş Milletlerin 1948’de kurulmuş özel bir temsilciliği olup, öncelikli sorumluluğu halk sağlığı ve uluslararası sağlık hususlarıdır. DSÖ Avrupa Bölge Ofisi de dünya çapındaki altı bölge ofisinden biridir, her birinin hizmet ettikleri ülkelerin sağlık koşullarından yola çıkarak oluşturulmuş kendine özgü bir program vardır.

Arnavutluk
Andora
Ermenistan
Avusturya
Azerbaycan
Belarus
Belçika
Bosna Hersek
Bulgaristan
Hırvatistan
Kıbrıs
Çek Cumhuriyeti
Danimarka
Estonya
Finlandiya
Fransa
Gürcistan
Almanya
Yunanistan
Macaristan
İzlanda
İrlanda
İsrail
İtalya
Kazakistan
Kırgızistan
Letonya
Litvanya
Lüksemburg
Malta
Monako
Karadağ
Hollanda
Norveç
Polonya
Portekiz
Moldova
Romanya
Rusya Federasyonu
San Marino
Sırbistan
Slovakya
Slovenya
İspanya
İsveç
İsviçre
Tacikistan
Eski Yugoslavya
Makedonya Cumhuriyeti
Türkiye
Türkmenistan
Ukrayna
Birleşik Krallık
Özbekistan

Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ofisi

UN City, Marmorvej 51, DK-2100 Copenhagen Ø, Danimarka Tel:
+45 45 33 70 00 Fax: +45 45 33 70 01
Email: eurocontact@who.int